

København d. 4.6.2020

Høringssvar vedrørende udkast til vejledning til lov om kompensation til handicappede i erhverv m.v.

Indledningsvis vil Danske Døves Landsforbund takke for muligheden for at give input til udkastet til vejledning til lov om kompensation til handicappede i erhverv m.v.

Siden vejledningen er kommet i høring, og inden svarfristen, er der desuden kommet en ændring af bekendtgørelse om kompensation til handicappede i erhverv m.v., hvilket må forventes at betyde en væsentlig tilpasning af vejledning efterfølgende.

Vejledningen er fra døves synspunkt tiltrængt, da vi oplever en stor uklarhed og varians i kommunernes sagsbehandling og afgørelser. Det er vores håb, at vejledningen kan forebygge dette. I det følgende vil vi kommentere på en række områder, hvor vi mener vejledningen kan gøres tydeligere eller hvor vejledningen efter vores opfattelse ikke er hensigtsmæssig.

Overordnet betragtning

Der mangler set fra døves perspektiv en grundlæggende forståelse for den type personlig assistance som døve er afhængige af, nemlig tegnsprogstolkning. Tegnsprogstolkning udføres af professionsuddannede tegnsprogstolke og er en højtspecialiserede ydelse. Der anslås at være i omegnen af 250 aktive tegnsprogstolke til at dække alle døves tolkebehov på alle resortområder på tværs af hele landet og hele døgnet. Tegnsprogstolke har et hårdt belastet arbejdsmiljø og kan maksimalt tolke mellem 20-25 timer om ugen af hensyn til både nedslidning og muskel-skelet skader. Den øvrige tid går til forberedelse af opgaver, transport, administration (og det er der rigeligt af) osv. Samtidig er der klare grænser for, hvor længe i træk der kan tolkes. Typisk vil der være behov for ca. 15 min. pause pr. tolketime og ved længere møder eller møder med mange deltagere eller på et højt fagligt niveau vil der være behov for to tolke på opgave samtidig. Vi henviser i øvrigt til evt. høringssvar fra tegnsprogstolkeleverandører og tegnsprogstolkeforeninger for yderligere indsigt i arbejdsforhold og prisstrukturer.

Det er således en meget anderledes situation end for mange andre personlige assistenter, men det fremgår desværre ikke klart nok i hverken lovgivning eller vejledning. Det er meget positivt, at der er mulighed for at rekvirere tegnsprogstolk fra ekstern leverandør, da det på mange måder sikrer den mest optimale udnyttelsen af landets tolkeressourcer, men vi oplever som døve, at det mistænkeliggøres og at der stilles spørgsmål ved det rimelige i muligheden og prisen.

I Danske Døves Landsforbund er vi af den klare holdning, at ingen skal snyde og ingen skal overbetales. Vi vil have mest mulig personlig assistance for midlerne, det er vores mulighed for at være på arbejdsmarkedet. Men vi har forståelse for, at tegnsprogstolke ikke kan tolke 37 timer om ugen. Det er derfor afgørende, at der sikres et rimeligt eksistensgrundlag, uanset

om tegnsprogstolken er ansat i virksomheden eller rekvireres udefra. Det er nødvendigt for at skabe et grundlag for at døve nu og i fremtiden kan have tegnsprogstolke til rådighed.

Danske Døves Landsforbund ønsker sig brændende, at ansvaret for administration og bestilling af tegnsprogstolkning samles i én national myndighed på tværs af sektorer, da tegnsprogstolkeområdet er for småt og nichepræget til den store adskillelse, der er på nuværende tidspunkt. Én national myndighed vil samtidig have bedre forudsætninger for at kunne indgå prisaftaler, så de faktisk sikrer et bæredygtigt marked for både brugere, leverandører og betaler. Ved én national myndighed vil man endvidere have det fulde overblik over samtlige tolkeopgaver på tværs af alle områder, og på den måde også kunne sikre koordinationen på tværs af brugere og dermed sikre, at der ikke forekommer utilsigtede dobbeltbestillinger til samme begivenhed.

4.2.

I afsnittet lige efter principmeddelelse 29-19 præciseres det, at der ikke kan ydes tilskud til personlig assistance i ventetiden mellem opgaver. Vi oplever, at denne udlægning er problematisk. Det er uklart, hvad der defineres som ventetid, hvilket giver udfordringer for døve. Typisk er det adgangen til tegnsprogstolkning i løbet af arbejdsdagen, der gør at døve, på nogenlunde lige fod med andre, kan være en integreret del af en arbejdsplads. Adgang til personlig assistance i form af tegnsprogstolk er således afgørende for snakken med chefen, kollegaerne eller kunderne. Hvis ventetid tolkes som alt ikke-skemalagt tid for tegnsprogstolken, så vil det være umuligt at agere på en hørende arbejdsplads for døve. Det vil betyde, at tegnsprogstolken kun kan lønnes i de 15 min., hvor der er kalenderført et møde osv., men ikke i den tid, hvor den døve efter behov kan trække på tegnsprogstolkens tilstedeværelse og der interagere med kollegaer osv.

4.3

Det er positivt, at det i afsnit 2 præciseres, at den personlige assistance kan bistå personer med at deltage i arrangementer, der er en naturlig følge af arbejdet. Vi oplever meget stor variation i kommunernes holdning til dette. Det er et tilbagevendende problem i nogle kommuner, at døve f.eks. ikke kan få lov at benytte tegnsprogstolk til firmajulefrokosten og lignende. Det vil være godt, hvis der i vejledningen kan gives en række eksempler på, hvad det f.eks. kan være for arrangementstyper.

I afsnit 3 fremgår det, at kommunen skal vurdere om behovet bør dækkes af en eller flere personlige assistenter og om de bør være til stede samtidig. For døve gælder som skrevet i afsnittet "overordnede betragtninger", at der alt afhængig af tolkeopgavens karakter kan være behov for to tolke til at løse opgaven. Det har tidligere været uproblematisk, men vi har det seneste års tid oplevet kommuner, der forlanger at skulle godkende hver enkelt toltolkeopgave. Det er vanvittig administrativt tungt. Møder planlægges med relativt kort frist og herefter bestilles tegnsprogstolk, der så efterfølgende vurderer opgaven og behovet for yderligere tolk. Herefter skal der så sendes en forespørgsel til kommunens, som så skal svare, hvilket de indtil nu ikke har kunne gøre før mødeafholdelse. Samtidig har sagsbehandlerne af gode grunde ikke nogen tolkefaglig indsigt i, hvad opgaven kræver, så en evt. afgørelse baserer sig på et noget vilkårligt grundlag.

For at undgå misforståelser og uhensigtsmæssig administration bør vejledningen præcisere, at behovet for en eller flere personlige assistenter og tilstedeværelse samtidig, behandles ved bevillingens godkendelse og ikke ved hver enkelt opgave.

4.3.1.

I §29 skrives der, at man skal give jobcentret oplysning om ændringer i arbejdsforhold m.v. af betydning for udbetaling af tilskud. I vejledningen kunne det med fordel præciseres, hvad der er "af betydning for udbetaling af tilskud". Det er endvidere uklart om ændring i opgaver, som arbejdsgiver og medarbejder ikke vurderer betyder ændring i assistancebehovet, skal meldes med henblik på genbehandling af ansøgning. Vi har set denne tolkning i praksis, hvilket gør det vanskeligt at navigere i for arbejdsgiver og medarbejder.

4.3.2.

Grundlæggende finder vi uforenelighedsprincippet diskriminerende. Hvis en arbejdsgiver vurderer at en ansøger kan håndtere jobbet, bør det ikke være et kommunalt anliggende at anfægte dette. I lovgivningen er der allerede sat grænser for, hvor mange timer man maksimalt kan tildeles og hver, ansøgning behandles på baggrund af stillingens indhold og borgerens funktionsnedsættelse.

Det er et rimeligt kriterie, at borgeren skal varetage det indholdsmæssige/faglige af opgaven, men vi har oplevet uforenelighedsprincippet brugt helt ned på delelementer af medarbejderens opgave på områder, hvor sagsbehandleren ikke har nogen faglig indsigt i opgaven. Hvis ikke uforenelighedsprincippet fjernes, er det afgørende, at det forstås i forhold til arbejdet som helhed, ikke i delelementer.

4.4.

Det bør præciseres at bevilling i forbindelse med efter- og videreuddannelse ligger udover det ugentlige timetal. Vi oplever, at døve borgere ansøger og så får tilladelse inden for det allerede bevilligede timetal. Efteruddannelsesaktivitet kræver typisk et højere antal timer i perioden og man vil således dræne sit timetal for resten af perioden til skade for det daglige arbejde.

4.5.

I afsnit 3 under boksen (s.26.) står, der at man kan rekvirere tolkebistand hos en organisation for døve osv. Pointen er god og vi er glade for den mulighed, men formuleringen er lidt forkert. Vi vil foreslå, at det ændres til "ekstern leverandør med eksaminerede og godkendt tegnsprogstolke, skrivetolke og taktitolke." (i den stil).

4.5.1.

Jf. § 15 stk. 2. kan der bevilliges personlig assistance op til fuld tid, hvis borgeren har mere end én funktionsnedsættelse eller har en meget betydelig funktionsnedsættelse. Det bør uddybes, hvad en meget betydelig funktionsnedsættelse er. Hvis vi ser på døves adgang til arbejdsmarkedet, må vi konstatere, at mange arbejdsgivere betragter døvhed som en meget betydelig funktionsnedsættelse og det vil uden tvivl være hensigtsmæssigt at give døve adgang til mere end 20 timers assistance pr. uge i nogle tilfælde.

4.5.4.

I afsnit 8 beskrives det, at såfremt man har flere ansættelsesforhold, der tilsammen udgør mere end 37 timer pr. uge, så lægges timetallene sammen og divideres med 37 timer. Det er helt urimeligt og betyder at arbejdsomme borgere med funktionsnedsættelse faktisk stilles ringere. Der er allerede lagt loft over det maksimale timetal på op til 20 timer om ugen, men med denne metode skal der fratrækkes timer ud over 37, hvilket giver færre timer. Det skal ændres.

4.5.5.

Efter udkast til vejledning er udsendt, er der kommet udkast til ny bekendtgørelse, der fjerner Center for døve (som rettelig kun hedder CFD) fra bekendtgørelsen. Det må betyde, at vejledningsudkastet skal revideres. Det er hensigtsmæssigt at få skrevet CFD ud, da de på nuværende tidspunkt er én leverandør blandt flere. Det er uheldigt, at én privat leverandør pålægges en myndighedsopgave med at prissætte ydelsen og vejlede kommunerne om aftaler med andre leverandører. CFD har ikke forpligtelse og bliver ej heller betalt for denne ydelse.

Det er godt, at det i andet afsnit på s.31 præciseres, at arbejdsgiver kan få dækket udgifter udover løn til den personlige assistance. Det samme gør sig gældende i 4.5.6., hvor det er vigtigt at slå fast, at udgifterne til løn til fraværende personlig assistent samt udgifter til anden personlig assistance også dækkes.

4.5.7.

Vi er meget glade for, at forholdene vedrørende personlige assistance ved rejser tydeliggøres jf. principmeddelelse 44-19. Det er vigtigt at få præciseret, at det både gælder for ansat og rekvireret personlig assistance.

Ordet "urimeligt" bør fjernes i anden linje på side 37, da det giver for meget uklarhed, hvad der kan tolkes ind i det.

4.5.9.

Der bør være et ensartet digitaliseret ansøgningssskema, som er det samme i hele landet. Det samme bør gøre sig gældende for afregningsprocedure, tro- og loveerklæringer osv. Generelt er oplevelsen, at det er meget tungt og bureaukratisk med manuelle arbejdsgange, hvor særligt arbejdsgiveren har mange forpligtelser, hvilket ikke er motiverende for at ansætte en medarbejder med funktionsnedsættelse.

4.6.

Det er af afgørende betydning at holde fast princippet om, at det er borgeren, som skal godkende den personlige assistent. I afsnit 2 under den første boks på s. 41 skal ordet "døvetolk" ændres til "tegnstolk".

Det er også positivt, at det igen slås fast, at fjerntolkning er et selvvalgt supplement til fysisk tolkning.

I tredje afsnit på s. 42 skrives det, at der er krav til at tolken er uddannet. Det er virkelig vigtigt at holde fast i.

4.7.

DDL bakker fortsat helt op om princippet i, at der ikke må være økonomiske interesser blandet ind i modtagelsen af tolkning. I det beskrevne i 4.7. defineres det ikke nærmere, men det er vigtigt at have sikre, at det er dokumenterede økonomiske interesser, såfremt det lægges til grund for en afgørelse.

Døveverdenen er lille og det samme er antallet af tegnsprogstolke. Der vil derfor ofte være personlige relationer i en eller anden forstand, men ikke økonomiske. De personlige relationer bør normalvis ikke tillægges betydning. Vi er derfor også bekymret for afsnittet om venskab på s.45, hvor der ikke afgrænses i hvilket omfang kommunerne kan lægge dette til grund for en afgørelse.

Tro- og loveerklæringer er på nuværende tidspunkt meget uoverskuelige at håndtere for alle parter. Derfor bør der findes en anden og mindre administrativ tung måde at gøre det på.